

Dokument na schôdzu

B8-0522/2018

7.11.2018

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásení Rady a Komisie

v súlade s článkom 123 ods. 2 rokovacieho poriadku

o právnom štáte v Rumunsku
(2018/2844(RSP))

Roberta Metsola

v mene skupiny PPE

Josef Weidenholzer

v mene skupiny S&D

Sophia in 't Veld, Cecilia Wikström

v mene skupiny ALDE

Judith Sargentini, Eva Joly, Benedek Jávor, Reinhard Bütikofer, Bodil Valero

v mene skupiny Verts/ALE

Barbara Spinelli, Patrick Le Hyaric, Helmut Scholz, Marie-Christine

Vergiat, Marie-Pierre Vieu, Malin Björk, Sofia Sakorafa, Emmanuel

Maurel, Younous Omarjee

v mene skupiny GUE/NGL

Monica Macovei

**Uznesenie Európskeho parlamentu o právnom štáte v Rumunsku
(2018/2844(RSP))**

Európsky parlament,

- so zreteľom na zmluvy o EÚ, a najmä na články 2, 3, 4, 6 a 7 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ),
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie,
- so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach (EDLP),
- so zreteľom na ústavu Rumunska,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. marca 2014 o novom rámci EÚ na posilnenie právneho štátu (COM(2014)0158),
- so zreteľom na svoju rozpravu o demokracii a spravodlivosti v Rumunsku, ktorá sa konala 2. februára 2017,
- so zreteľom na svoju rozpravu o ohrození právneho štátu v dôsledku reformy rumunského systému súdnictva, ktorá sa konala 7. februára 2018,
- so zreteľom na svoju rozpravu o právnom štáte v Rumunsku, ktorá sa konala 3. októbra 2018,
- so zreteľom na výmenu názorov s prvým podpredsedom Komisie Fransom Timmermansom vo Výbore pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, ktorá sa uskutočnila 1. októbra 2018,
- so zreteľom na vypočutie o demokracii a spravodlivosti v Rumunsku, ktoré sa konalo v marci 2017 vo Výbore pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci,
- so zreteľom na spoločné vyhlásenie predsedu Komisie Junckera a prvého podpredsedu Timmermansa z 24. januára 2018 o najnovšom vývoji v Rumunsku,
- so zreteľom na stanovisko Benátskej komisie zo 16. marca 2018 k rumunskému návrhu zákona č. 140/2017 o zmene nariadenia vlády č. 26/2000 o združeniach a nadáciách,
- so zreteľom na stanovisko Benátskej komisie z 20. októbra 2018 k novele rumunského zákona č. 303/2004 o štatúte sudcov a prokurátorov, zákona č. 304/2004 o súdnej organizácii a zákona č. 317/2004 o Vyššej sudcovskej rade,
- so zreteľom na stanovisko Benátskej komisie z 20. októbra 2018 k zmenám rumunského trestného zákonníka a trestného poriadku, čo sú zákony, ktoré sa rovnako dotýkajú zákona č. 78/2000 o prevencii, odhaľovaní a postihovaní korupcie a zákona č. 304/2004 o súdnej organizácii,

- so zreteľom na ad hoc správu Skupiny štátov proti korupcii Rady Európy (GRECO) o Rumunsku z 11. apríla 2018,
 - so zreteľom na správu Komisie z 15. novembra 2017 o pokroku Rumunska v rámci mechanizmu na zaistenie spolupráce a overovania,
 - so zreteľom na tri zákony na reformu súdnictva, ktoré rumunský parlament prijal v decembri 2017, konkrétne zákon č. 303/2004 o štatúte sudcov a prokurátorov, zákon č. 304/2004 o súdnej organizácii a zákon č. 317/2004 o Vyššej sudcovskej rade, so zreteľom na prijatie zmien trestného, zákonníka v júni 2018 a trestného poriadku v júli 2018
 - so zreteľom na uznesenie č. 2226/2018 a odporúčanie č. 2134/2018 Parlamentného zhromaždenia Rady Európy (PZ RE),
 - so zreteľom na rozhodnutie rumunského ústavného súdu z 20. októbra 2018, podľa ktorého je 64 z 96 zmien trestného poriadku protiústavných, so zreteľom na vyhlásenie ústavného súdu z 25. októbra 2018 o tom, že 30 zmien trestného zákonníka nie je v súlade s ústavou,
 - so zreteľom na opakované masové protesty od januára 2017 proti korupcii a za právny štát vrátane masového protestu „Diaspora doma“, ktorý sa konal 10. augusta 2018 v Bukurešti a po ktorom museli stovky ľudí vyhľadať lekárske ošetrovanie v dôsledku násilného zákroku polície,
 - so zreteľom na článok 123 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže Európska únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám a keďže tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi (článok 2 ZEÚ);
 - B. keďže v článku 6 ods. 3 ZEÚ sa potvrdzuje, že základné práva tak, ako sú zaručené EDLP a ako vyplývajú z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, predstavujú všeobecné zásady práva Únie;
 - C. keďže EÚ funguje na základe predpokladu vzájomnej dôvery, že členské štáty konajú v súlade s demokraciou, zásadou právneho štátu a základnými právami zakotvenými v EDLP a Charte základných práv Európskej únie;
 - D. keďže nezávislosť súdnictva je zakotvená v článku 47 Charty základných práv a článku 6 EDLP a je základnou požiadavkou demokratickej zásady del'by moci;
 - E. keďže Skupina štátov proti korupcii Rady Európy (GRECO) vo svojej správe o Rumunsku z apríla 2018 vyjadrila vážne znepokojenie nad niektorými aspektmi zákona o štatúte sudcov a prokurátorov, o súdnej organizácii a o Vyššej sudcovskej rade, ktoré prijal rumunský parlament, ako aj nad navrhovanými zmenami trestnoprávných predpisov; keďže skupina GRECO spochybňuje legislatívny proces, obáva sa vplyvu na nezávislosť súdnictva a navrhuje, že ide o implicitné porušenie protikorupčných noriem;

- F. keďže Benátska komisia vo svojom stanovisku č. 924/2018 z 20. októbra 2018, ktoré sa obmedzovalo na „určité, osobitne kontroverzné aspekty návrhov“, dospela k záveru, že „hoci boli po kritike a niekoľkých rozhodnutiach ústavného súdu do návrhov zakomponované vítané zlepšenia,tieto tri návrhy priniesli dôležité aspekty, ktoré by mohli vyvolať tlak na sudcov a prokurátorov a v konečnom dôsledku oslabiť nezávislosť súdnictva a jeho členov a v spojení s ustanovením o predčasnom odchodu do dôchodku jeho efektívnosť a kvalitu s negatívnymi dôsledkami pre boj proti korupcii“, a uviedla, že tieto aspekty pravdepodobne „oslabia dôveru verejnosti v súdnictvo“¹,
- G. keďže Benátska komisia dospela vo svojom stanovisku č. 930/2018 z 20. októbra 2018 k záveru, že je „potrebné a vhodné, aby rumunský parlament uskutočnil reformu trestného zákonníka s cieľom vykonať rozhodnutia ústavného súdu a príslušné smernice EÚ, a že mnohé zo zmien „vážne narušia účinnosť rumunského systému trestnej justície v boji proti rôznym formám trestnej činnosti vrátane trestných činov súvisiacich s korupciou, násilných trestných činov a organizovanej trestnej činnosti“²;
- H. keďže Benátska komisia vo svojom stanovisku č. 914/2018 zo 16. marca 2018 privítala skutočnosť, že „počas stretnutí v Bukurešti iniciátori návrhu zákona uviedli, že sú ochotní zmeniť návrh zákona v niektorých aspektoch“, a vyzvala rumunské orgány, aby zvážili jej hlavné odporúčania, konkrétne to, že „nové požiadavky na podávanie správ a zverejňovanie predpokladané v návrhu zákona vrátane sankcií v podobe pozastavenia činnosti a rozpustenia v prípade ich nedodržiavania sú jasne zbytočné a neprimerané a mali by sa zrušiť“, a že podrobné uverejňovanie finančných správ každých šesť mesiacov a uvádzanie zdroja príjmov bez ohľadu na ich výšku v spojení so sankciou v podobe rozpustenia budú mať „negatívny vplyv na občiansku spoločnosť“ a budú v rozpore so „slobodou združovania a s právom na rešpektovanie súkromného života“³;
- I. keďže Parlamentné zhromaždenie Rady Európy vyzvalo Rumunsko, aby odmietlo nedávno navrhnuté zákony ukladajúce mimovládny organizáciám dodatočné povinnosti v oblasti finančného vykazovania, aby ich zmenilo v súlade s odporúčaniami Benátskej komisie a Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE/ODIHR) a aby ich pred prijatím predložilo na širokú verejnú konzultáciu⁴;
- J. keďže 19. júla 2018 Komisia podala na Súdny dvor Európskej únie žalobu na Rumunsko za nesplnenie povinnosti transponovať štvrtú smernicu o boji proti praniu špinavých peňazí do vnútroštátneho práva; keďže 24. októbra 2018 rumunský parlament prijal „návrh zákona o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu po pochybnom opakovaní hlasovania;
- K. keďže prebieha diskusia o úlohe Rumunskej spravodajskej služby (SRI) a jej údajnom zapojení do činností rumunského súdnictva, čo vyvoláva otázky o možnom rozsahu a spôsoboch takéhoto zapojenia; keďže Benátska komisia dospela vo svojom stanovisku z 20. októbra 2018 k záveru, že „bude pravdepodobne potrebné dôkladné preskúmanie

¹ Stanovisko Benátskej komisie č. 924/2018 z 20. októbra 2018 (CDL-AD(2018)017).

² Stanovisko Benátskej komisie č. 930/2018 z 20. októbra 2018 (CDL-AD(2018)021).

³ Stanovisko Benátskej komisie č. 914/2018 zo 16. marca 2018 (CDL-AD(2018)004).

⁴ Uznesenie č. 2226/2018 a odporúčanie č. 2134/2018 Parlamentného zhromaždenia Rady Európy.

právnych predpisov o kontrole spravodajských služieb“¹;

- L. keďže v máji 2016 bola iniciovaná petícia s cieľom zmeniť rumunskú ústavu s cieľom obmedziť vymedzenie pojmu rodiny na manželstvo medzi mužom a ženou; keďže mnohé skupiny pre ľudské práva vyjadrili obavy, že tento návrh by mohol viesť k porušovaniu medzinárodných noriem v oblasti ľudských práv a k zvýšeniu homofóbnej diskriminácie v Rumunsku; keďže parlament túto zmenu schválil dvojtretinovou väčšinou; keďže referendum o tejto veci nedosiahlo požadovanú volebnú účasť 30 %;
- M. keďže podľa prehľadu situácie v oblasti ľudských práv LGBTI osôb v Európe za rok 2018, ktorý každoročne uverejňuje Európsky región Medzinárodnej asociácie homosexuálne orientovaných žien a mužov (ILGA-Europe), sa Rumunsko umiestnilo na 25. mieste z 28 členských štátov EÚ, pokiaľ ide o právne predpisy proti osobám LGBTI, nenávisťný prejav voči nim a ich diskrimináciu;
- N. keďže EÚ sa zaviazala, že bude chrániť slobodu a pluralitu médií, ako aj právo na informácie a slobodu prejavu, ktoré sú zakotvené v článku 11 Charty základných práv a v článku 10 EDLP; keďže verejné kontrolné funkcie médií sú kľúčové na zachovanie týchto práv a na ochranu všetkých ostatných základných práv;
- O. keďže Reportéri bez hraníc poukázali na pokusy o premenu rumunských médií na nástroje politickej propagandy a vyjadrili obavy v súvislosti s politickou cenzúrou v médiách²;
- P. keďže v článku 12 Charty základných práv sa stanovuje, že každý má právo pokojne sa zhromažďovať a slobodne sa združovať na všetkých úrovniach, najmä v súvislosti s politickými, odborárskymi a občianskymi otázkami;
- Q. keďže správy o násilnom zásahu rumunskej polície počas protestov 10. augusta 2018 vyvolali závažné obavy, či bola použitá sila primeraná a či boli dodržané základné práva protestujúcich, čo viedlo k prebiehajúcemu vyšetrovaniu rumunských orgánov presadzovania práva;
- R. keďže korupcia predstavuje v EÚ naďalej problém; keďže povaha a rozsah korupcie sa môžu v jednotlivých členských štátoch líšiť, poškodzuje však EÚ ako celok, ako aj jej ekonomiku a spoločnosť, bráni hospodárskemu rozvoju, oslabuje demokraciu a poškodzuje zásady právneho štátu;
- S. keďže 9. júla 2018 bola z funkcie odvolaná hlavná štátna zástupkyňa Národného protikorupčného riaditeľstva (DNA), a to napriek stanovisku Súdnej rady po tom, ako ústavný súd vydal rozhodnutie obmedzujúce právomoci prezidenta; keďže Benátska komisia vo svojom stanovisku z 20. októbra 2018 naproti tomu uviedla, že je dôležité „posilniť nezávislosť štátnych zástupcov a zachovať a rozšíriť úlohu inštitúcií, ako je prezident a Vyššia sudcovská rada [CSM], ktoré môžu byť protiváhou ministra [spravodlivosti]“³; keďže rumunská vláda prijala 15. októbra 2018 mimoriadne nariadenie; keďže od nadobudnutia účinnosti uvedeného nariadenia bolo doposiaľ

¹ Stanovisko Benátskej komisie č. 924/2018 z 20. októbra 2018 (CDL-AD(2018)017).

² <https://rsf.org/en/romania>

³ Stanovisko Benátskej komisie č. 924/2018 z 20. októbra 2018 (CDL-AD(2018)017).

odvolaných z funkcie 48 štátnych zástupcov, čo môže potenciálne brániť veľkému počtu prebiehajúcich vyšetrovaní; keďže 24. októbra 2018 minister spravodlivosti požiadal o odvolanie generálneho prokurátora a obvinil ho z prekročenia jeho právomocí;

1. zdôrazňuje, že je zásadne dôležité zaručiť, aby sa spoločné európske hodnoty uvedené v článku 2 ZEÚ zachovávali v plnom rozsahu, a aby boli zaručené základné práva stanovené v Charte základných práv Európskej únie;
2. vyjadruje hlboké znepokojenie nad prepracovanými právnymi predpismi týkajúcimi sa rumunských súdnych a trestnoprávných predpisov, najmä pokiaľ ide o ich potenciál štrukturálne oslabiť nezávislosť súdneho systému a ich schopnosť účinne bojovať proti korupcii v Rumunsku, ako aj oslabiť právny štát;
3. odsudzuje násilný a neprimeraný zásah polície počas protestov v Bukurešti v auguste 2018;
4. vyzýva rumunské orgány, aby zaviedli záruky, ktorými sa zabezpečí transparentný a právny základ pre každú inštitucionálnu spoluprácu a zabráni akémukoľvek zásahu, ktorý ohrozuje systém brzd a protiváh; žiada posilnenie parlamentnej kontroly spravodajských služieb;
5. naliehavo vyzýva rumunské orgány, aby sa postavili proti akýmkoľvek opatreniam, ktoré by dekriminalizovali korupciu úradníkov, a aby uplatnili národnú protikorupčnú stratégiu;
6. dôrazne odporúča prehodnotenie právnych predpisov o financovaní, organizácii a fungovaní MVO so zreteľom na ich potenciálny zastrašujúci účinok na občiansku spoločnosť a ich konflikt so zásadou slobody združovania a právom na súkromie; domnieva sa, že tieto právne predpisy by sa mali plne zosúladiť s rámcom EÚ;
7. vyjadruje hlboké znepokojenie nad politickým obmedzovaním slobody médií a nad navrhovanými právnymi predpismi, ktoré by sankciovali očierňovanie Rumunska v zahraničí a opätovne zaviedli do trestného zákonníka hanobenie;
8. naliehavo vyzýva rumunský parlament a vládu, aby v plnej miere vykonávali všetky odporúčania Európskej komisie, GRECO a Benátskej komisie a aby sa zdržali vykonávania akýchkoľvek reforiem, ktorými by sa ohrozilo dodržiavanie zásady právneho štátu vrátane nezávislosti súdnictva; naliehavo vyzýva, aby naďalej prebiehala spolupráca s občianskou spoločnosťou, a zdôrazňuje, že je potrebné zaoberať sa uvedenými otázkami na základe transparentného a inkluzívneho procesu; nabáda k tomu, aby z vlastnej iniciatívy boli príslušné legislatívne opatrenia pred konečným schválením posúdené Benátskou komisiou;
9. vyzýva rumunskú vládu, aby spolupracovala s Európskou komisiou v súlade so zásadou lojálnej spolupráce stanovenou v zmluve;
10. opakovane vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia sa rozhodla neuverejniť správu EÚ o boji proti korupcii za rok 2017, a dôrazne ju vyzýva, aby vo všetkých členských štátoch bezodkladne obnovila svoje ročné monitorovanie boja proti korupcii; vyzýva

Komisiu, aby vyvinula systém prísnych ukazovateľov a jednoducho použiteľných, jednotných kritérií na meranie úrovne korupcie v členských štátoch a aby hodnotila ich protikorupčné politiky v súlade s uznesením Európskeho parlamentu z 8. marca 2016 o výročnej správe o ochrane finančných záujmov EÚ za rok 2014¹;

11. dôrazne sa zasadzuje o pravidelný, systematický a objektívny proces monitorovania a dialógu za účasti všetkých členských štátov, Rady, Komisie a Európskeho parlamentu, aby sa zaručila ochrana základných hodnôt EÚ týkajúcich sa demokracie, základných práv a právneho štátu, ako sa navrhuje v uznesení Európskeho parlamentu z 25. októbra 2016 o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva (pakt o demokracii, právnom štáte a základných právach)²; opakuje, že tento mechanizmus by mal pozostávať z výročnej správy s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny³;
12. vyzýva Komisiu ako strážkyňu zmlúv, aby monitorovala opatrenia, ktoré Rumunské orgány prijali v nadväznosti na príslušné odporúčania, a aby aj naďalej poskytovala Rumunsku plnú podporu pri hľadaní vhodných riešení;
13. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Komisii, Rade, vládam a parlamentom členských štátov a prezidentovi Rumunska.

¹ Ú. v. EÚ C 50, 9.2.2018, s. 2.

² Ú. v. EÚ C 215, 19.6.2018, s. 162.

³ Pozri: uznesenie z 13. decembra 2016 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v roku 2015, Ú. v. EÚ C 238, 6.7.2018, s. 2.